

Образовни систем – најважнији ресурс сваке земље

У ситуацији када привредници у Србији драматично упозоравају да српски образовни систем није прилагођен потребама привреде, и када се најуспешнији млади студенти и даље боре да оду на мастер и докторске студије у иностранство у жељи да додатним знањима омогуће себи бољу проходност до доброг запослења, питање акредитације високошколских установа и квалитета високог образовања постаје актуелније него икад. Са проф. др Маријаном Царић, која је своју богату универзитетску биографију градила не само у Србији, већ и на најпрестижнијим европским универзитетима (у Швајцарској пре свега), а данас је председница Савета Универзитета Привредна академија у Новом Саду који је недавно обележио десет година рада, разговарамо о томе да ли реформа домаћег високог образовања иде у добром смеру.

Како коментаришете актуелну ситуацију у високом образовању у Србији?

Очекујем да ће актуелна ситуација у пољу високог образовања у Србији, по завршетку акредитације - надам се, ускоро - бити уређена, под условом да се врши, како је и предвиђено, стална екстерна контрола поштовања стандарда акредитације.

Како ће се, по вашем мишљењу, одвијати реформа високог образовања?

Не знам шта тачно подразумевате под термином "реформа". Верујем да акредитација неће замрзнути образовне програме, те да ће се образовни процеси у оквирима усвојених стандарда стално развијати и даље унапређивати. Морамо бити свесни да је образовање покретачка снага за свако друштво па и наше. Утицај образовања на развој друштва одлично је дефинисао некадашњи ректор Београдског универзитета, проф. М. Печујлић, баш у вашем часопису (НИН, 1980), у чланку "Универзитет данас". Цитираћу: "У будућности ће друштва са најбољим образовним системом заузимати положај какав су некад заузимала друштва са највећим природним богатством или највећим бројем машина. Знање добија

СА ПРОСЛАВЕ ДЕСЕТ ГОДИНА УНИВЕРЗИТЕТА ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА

стратешко место међу чиниоцима повећања продуктивности рада."

Нема напретка друштва, ни у једном сектору, ни у једној области, без озбиљног улагања у науку и образовање. Што пре се то схвати, то боље за будућност земље.

Ових дана смо били опет сведоци студентских протеста. Какав је ваш коментар?

- Генерално посматрано, студентски протести имају обично један од следећа два циља: да се олакшају услови за упис године; да се побољша материјални положај студената. Ређе су протести створена политичке природе. Мислим да ће овај први разлог за протесте бити постепено отклоњен применом Болоњске декларације, јер ће се и факултети и студенти морати придржавати предвиђених стандарда. Други разлог протеста ће се вероватно појављивати још дуже време у различитим видовима, јер смо ми сиромашна земља која не може да издвоји више финансија за образовање него

што већ издваја.

Велики број универзитета и факултета је добио акредитацију – Универзитет Привредна академија је међу првима акредитован. Како је ваше мишљење о акредитацији високошколских установа у Србији?

Знамо да је акредитација факултета и универзитета у Србији у завршној фази и да већ почиње процес провере, односно екстерне евалуације од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета, да би се утврдило да ли они факултети и универзитети који су добили акредитацију заиста реализују програме према добијеним решењима и задатим стандардима. Акредитацију је добило седам државних и пет приватних универзитета. И наша сва четири факултета: Правни (друштвено-хуманистичко поље), Стоматолошки (медицина), Факултет за економију и инжењерски менаџмент (техничко-технолошко поље) и Факултет за менаџмент малих и средњих предузећа (друштвено-ху-

манистичко поље) добили су акредитацију на сва три нивоа студија те је и Универзитет као целина испунио услове за акредитацију коју је добио 11. јуна 2010. године. То нам је својеврсно признање у години јубилеја - прославе десет година рада Универзитета.

Желим да поновим своје мишљење о акредитацији, које сам више пута већ рекла, да, као што је индустрија уводила потребне међународне стандарде (ИСО, ХАЦЦП) да би била равноправна са развијеним земљама Европске уније и света, тако и високо образовање кроз акредитацију доказује квалитет на основу тачно дефинисаних стандарда, норми и критеријума, које и приватна и државна високошколска установа мора да испуни да би оправдала постојање. Акредитација је одговоран и обиман посао који обавља Комисија за акредитацију и проверу квалитета уз учешће Националног савета. Сматрам акредитацију великим кораком напред у стандардизацији и подизању квалитета високошколског образовања код нас.

Надам се да ће се по успешно окончаном процесу акредитације, формирати листа универзитета, државних и приватних заједно, и то сваке године, где ће једини критеријум бити квалитет, као што је то у већини развијених земаља у свету уобичајено.

Акредитација је још у току. Да ли сматрате да је Србији потребно још факултета и универзитета?

Не сматрам да је Србији потребно још факултета и универзитета. Ми смо мала земља. Међутим, мислим да је Србији потребна интернационализација образовања. У том циљу је и потписана Болоњска декларација. Тиме не мислим да наши дипломирани и

стручно оспособљени људи треба да одлазе и остају да живе и раде у иностранству, но мислим да треба да постоји проходност у односу на Европу у оба смера, да постоји размена студената и професора, да постоје интернационални образовни програми, да се издају дуалне дипломе и да се наши високообразовани професионалци, обогачени знањем и искуством из иностранства враћају у земљу. Наравно, за то треба обезбедити одговарајуће услове.

Како гледате на будућност? Да ли ће доћи до ширења Универзитета Привредна академија у Новом Саду?

То се не може сада са сигурношћу предвидети. Заинтересовани факултети за улаз у састав нашег универзитета ће морати да имају акредитацију и да и даље строго воде рачуна о квалитету своје делатности у области наставе и науке за коју су акредитовани. Те строге захтеве постављамо и себи, желећи да перманентно подижемо квалитет свих својих професионалних активности. Ту бих посебно истакла појачану активност на пољу научног рада. Наш универзитет има 18 потписаних уговора о сарадњи са високообразовним установама из Шпаније, Пољске, Мађарске, Словеније, Италије, Украјине, Русије и других земаља. Поједини уговори о сарадњи су активирани за рад на заједничким међународним пројектима финансираним средствима Европске уније.

Да ли очекујете повећање броја уписаних студената на факултетима у саставу Универзитета Привредна академија?

Већ текуће школске године је интересовање за упис на поједине акредитоване факултете у саставу Универзитета Привредна

академија било веће од броја који је акредитован и који може бити уписан, то је, на пример, случај са Правним и Стоматолошким факултетом. На бази резултата успеха у средњој школи и на пријемном испиту, извршена је класификација потенцијалних кандидата за упис и нису сви успели да се пласирају да буду уписани. Факултет за економију и инжењерски менаџмент (ФИМЕК) је захваљујући модернизацији и интернационализацији студијских програма имао ове године двоструко веће интересовање него прошле. ФИМЕК је поред економски оријентисаних програма, увео и нови интердисциплинарни студијски програм „Инжењерски менаџмент у биотехнологији“ који је једини те врсте у нашој земљи. Овај програм је на нивоу мастер и докторских студија акредитован и на енглеском језику.

Како коментаришете примену Болоњске декларације у Србији?

Суштина и основни циљ Болоњске декларације је стварање интегрисане европске области високог образовања, где ће се остварити повезивање целог едукативног система европских институција високог образовања и омогућити несметан проток знања, информација и кадра. Потписивање и примену Болоњске декларације у Србији гледам као наш покушај да се приближимо Европи и у образовању изједначимо са развијеним европским земљама (иако је познато да нису све европске земље потписнице Болоњске декларације).

Недавно вам је истекао мандат ректора Универзитета. Да ли сте задовољни оствареним резултатима током те три године?

За мене је функција ректора у протеклом веома динамичном периоду Универзитета била велики изазов, и мислим да могу да кажем да сам генерално гледано задовољна постигнутим. Поред акредитације Универзитета и свих факултета и предложених програма, што је резултат труда свих запослених, желим да истакнем интензивирање међународне сарадње. Потписала сам уговоре о сарадњи са 12 европских универзитета (на нашем сајту се могу видети који су то универзитети), те за поједине пројекте где су партнери из ЕУ, имамо и финансијску подршку Европске уније. Акредитовали смо на Факултету за економију и инжењерски менаџмент два студијска програма на енглеском језику. Ипак мислим да у циљу подизања нивоа квалитета наставе и науке морамо још много радити на интернационализацији, посебно када су у питању научне публикације професорског кадра.

